

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

Index světových cen průmyslových surovin a potravin ČSÚ je počítán a publikován Českým statistickým úřadem měsíčně od roku 1974. Od ledna 2007 jsou publikovány cenové indexy na struktuře dovozu vybraných komodit průmyslových surovin a potravin za rok 2005. Některé komodity byly vyřazeny, nově byly zařazeny ceny vepřového masa.

Údaje o světových cenách jsou čerpány z denních burzovních záznamů, uváděných ČTK na Internetu, z pramenů agentury Reuters, uváděných v Hospodářských novinách, z denních zpráv v Handellsblattu a z RWE Transgas a.s.. Cenové informace, tvořící základ pro výpočet jednoduchých indexů cen komodit (celkem 30 vybraných položek) a agregátních indexů komoditních skupin (7 hlavních agregátních skupin), jsou *průměrnými cenami* příslušných komodit, přičemž u světových cen tvoří tuto průměrnou cenu burzovní záznamy sledovaného zboží obchodovatelného v příslušných jakostech, množství a uzančních podmínkách.

Informace o burzovním trhu příslušné komodity, obchodních podmínkách a měnové jednotce kotace je uvedena v tabulce č.4.

Index je počítán na základě cen za vybrané komoditní položky agregací jednoduchých indexů cen reprezentantů do úhrnu pomocí výpočetního vzorce Laspeyresova v modifikované podobě.

$$I = \frac{\sum p_1 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

- p_1 - cena (reprezentanta) ve sledovaném období
- p_0 - cena (reprezentanta) v základním období
- q_0 - stálá váha dovozu v roce 2005

V rámci komplexní revize, která probíhala za jednotlivé cenové okruhy v průběhu roku 2006, byly revidovány vahové systémy a výběry cenových reprezentantů. Váhy byly stanoveny na základě realizace dovozu za rok 2005.

Současně došlo ke změně základního období, kterým u nových cenových indexů publikovaných od roku 2007 je průměr roku 2005. Index je dále počítán k základům předchozího období=100 a stejné období předchozího roku=100.

Pro přepočty časových řad cenových indexů se stálým základem před a po revizi se koeficienty (přepočtové můstky) nepoužívají. Nová časová řada cenových indexů spočtená na novém váhovém schématu při své první publikaci za leden 2007 je současně publikována se zpětnou platností i za období leden 2005 – prosinec 2006. Tato nová časová řada bazických indexů má jediný základ průměr r. 2005 = 100.

I. Přepočet původních indexů, platných do prosince r. 2006, na nový bazický základ - průměr r. 2005 = 100

Příslušné indexy původní časové řady k bazickému základu průměr 1999=100, které se vztahovaly k období 1994 – prosinec 2006 (od ledna r. 2001 do prosince r. 2006 - viz publikace „ČSÚ

– Ceny“ a od 1994 do prosince r. 2000 - viz publikace „Revize 2000 - časové řady upravené koeficienty“), se převedou na nový bazický základ průměr r. 2005=100, platný od ledna r. 2007, takto:

1) Původní cenové indexy pro období leden 2005 – prosinec 2006 ztrácejí svoji platnost a nebudou již dále používány (s výjimkou technického použití indexu za leden 2005, který slouží k přepočtům). Jsou nahrazeny nově publikovanou časovou řadou pro toto období se základem průměr r. 2005 = 100. Není je tudíž třeba přepočítávat.

2) Pro časové období 1994 – prosinec 2004 se použije následující vzorec:

$$\text{index za příslušné období k základu průměr r. 2005} =$$

$$= \text{index za příslušné období k základu průměr 1999=100 z původní časové řady} \times$$

$$\times \frac{\text{index za leden 2005 k základu průměr r. 2005=100 z nové časové řady}}{\text{index za leden 2005 k základu průměr 1999=100 z původní časové řady}}$$

Příklad výpočtu indexu cen ZO za duben 2004 k novému základu průměr r. 2005 = 100:

- původní index za duben 2004 k základu průměr 1999 = 100: 102,0
- původní index za leden 2005 k základu průměr 1999 = 100: 103,1
- nově spočtený index za leden 2005 k novému základu průměr r. 2005 = 100: 99,5

$$\text{Index k novému základu} = 102,0 \times \frac{99,5}{103,1} = 98,4$$

Výsledný index je pak srovnatelný s nově publikovanými indexy od ledna r. 2007 k základu průměr r. 2005 = 100.

II. Přepočet nově publikovaných indexů, platných od ledna 2007, na a) původní bazický základ průměr 1999 = 100 a na b) původní indexní základ průměr r. 2000 = 100

Tento přepočet na původní základy platí pro **všechny nově publikované bazické indexy** (tedy nejen pro indexy za referenční období leden 2007 a dále, ale i pro indexy za leden 2005 – prosinec 2006).

a) Pokračování časové řady cenových indexů k původnímu bazickému základu průměr 1999=100 (původně platné do prosince r. 2006, po zveřejnění nové časové řady platné pouze do ledna 2005) se zajistí navázáním nové časové řady na časovou řadu původní takto:

$$\text{index za příslušné období r. 2005(6,7,8,...) k základu průměr 1999 = 100} =$$

$$= \text{index za příslušné období r. 2005(6,7,8,...) k základu průměr r. 2005=100 z nové časové řady} \times$$

$$\times \frac{\text{index za leden 2005 k základu průměr 1999=100 z původní časové řady}}{\text{index za leden 2005 k základu průměr r. 2005=100 z nové časové řady}}$$

Příklad výpočtu indexu cen ZO za duben 2007 k základu průměr r. 1999 = 100:
 nový index za duben 2007 k základu průměr r. 2005 = 100: 101,5
 původní index za leden 2005 k základu průměr 1999 = 100: 103,1
 nově spočtený index za leden 2005 k novému základu průměr r. 2005 = 100: 99,5

$$\text{Index k původnímu základu} = 101,5 \times \frac{103,1}{99,5} = 105,2$$

b) Obdobný postup platí i pro přepočet na původní základ průměr r. 2000=100:

$$\begin{aligned} & \text{index za příslušné období r. 2005(6,7,8,...) k základu průměr r. 2000 = 100} = \\ & = \text{index za příslušné období r. 2005(6,7,8,...) k základu průměr r. 2005=100 z nové časové řady} \times \\ & \quad \frac{\text{index za leden 2005 k základu průměr r. 2000=100 z původní časové řady}}{\text{index za leden 2005 k základu průměr r. 2005=100 z nové časové řady}} \end{aligned}$$